

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Підгурська Людмила, 48 група
Уманський державний педагогічний
університет імені П. Г. Тичини
Науковий керівник: Шкуренко О. В.

Актуальність: на сучасному етапі питання активізації пізнавальної діяльності молодших школярів є одним із найважливіших серед проблем сучасної педагогічної науки і практики. Пізнавальна активність передбачає вміння самостійно мислити, здатність до творчої дії та креативності. Необхідною умовою успішного формування тих чи інших умінь є бажання самого учня до пізнання. Головною метою вчителя на уроках математики є створення мотивації до розумових та практичних дій, оволодіння увагою молодшого школяра. Якщо в учнів виникло бажання розуміти, вивчати новий матеріал, вони стають співучасниками навчально-виховного процесу, тоді мислення в учнів активізується.

Серед українських науковців, які доклали чимало зусиль для розвитку методики навчання математики в початковій школі, слід назвати автора першого навчального посібника для студентів «Методика викладання математики в початкових класах» (1971р.) І. З. Василенка. Помітний вклад у розробку теоретичного та практичного курсів методики навчання математики в початковій школі внесли науковці-методисти Е. І. Александрова, Б. Г. Дрозд, М. В. Козак, О. А. Комар, Г. І. Коберник, Д. В. Клименченко, О. П. Корчевська, О. Д. Нікуліна, Г. І. Мартинова, О. Я. Митник та ін.

Важливою умовою активізації пізнавальної діяльності учнів в процесі навчання є знання психологічних закономірностей розвитку школярів. Це можна відмітити в працях Б. Г. Ананьєва, В. О. Крутецького, П. Д. Кудрявцева, Н. О. Менчинської, С. Л. Рубінштейна та ін. В існуючих наукових дослідженнях розглядаються питання формування пізнавальної активності, показано її природу та сутність.

Мета: визначити особливості формування пізнавальної діяльності учнів в процесі вивчення математики в початкових класах.

Пізнавальна активність дитини – це її внутрішня готовність до подальшої участі у процесі оволодіння знаннями, уміннями і навичками та виявлення самостійності й творчого підходу до виконання навчальних завдань. У центрі навчально-виховного процесу має бути учень. Активність, бажання і здатність до навчання, уміння спілкуватися, співпрацювати, міркувати, обґрунтовувати свої думки, бути собою закладаються у процесі навчання на уроках у початкових класах [3,79].

Сьогодні перед початковою школою стоїть завдання домогтися, щоб діти не лише засвоїли математичні знання, а й могли вільно оперувати ними, застосовувати їх для вирішення навчальних та життєвих проблем, для розширення свого пізнавального досвіду.

Збільшення розумового навантаження на уроках математики вимагає ефективних методів навчання і таких методичних прийомів, які б активізували пізнавальну діяльність кожного учня. На уроках математики розв'язуються три основні завдання: засвоєння нових знань, закріплення нового матеріалу і формування в учнів навичок використання здобутих знань.

Для пізнавальної діяльності учнів на уроках математики використовують такі способи й методи стимулювання інтересу:

1. Використання ефекту подиву.
2. Створення проблемної ситуації.
3. Евристична бесіда.
4. Використання аналогії, порівняння, протиставлення.
5. Проведення навчально-пізнавальних ігор.
6. Використання навчальних дискусій.
7. Створення ситуацій успіху, захопленості.
8. Використання наочності, дидактичних матеріалів.
9. Формування мотивів обов'язку та відповідальності у навчанні.
10. Використання історичного матеріалу.
11. Використання прикладних задач [2, 61].

Атмосфера колективного пошуку й осмислення матеріалу на уроках математики зацікавлює більшість учнів і зменшує кількість байдужих. Нерозуміння матеріалу, а звідси - невміння виконати завдання - це основна причина втрати інтересу до вивчення предмету.

Учитель математики повинен створити на уроці об'єктивні умови для нагромадження кожним школярем власного особистого досвіду. Велику роль потрібно виокремити диференціації та індивідуалізації навчального процесу [1, 27].

Отримувати захопленість від вивчення математики молодший школяр може лише за умови, якщо диференціація та індивідуалізація доступні йому в тій мірі, яку він бажає. У протилежному випадку один учень буде навчатися легко, а інший - намагаючись подолати непосильне. Невід'ємна складова такої праці - це любов до дітей, визначення їхнього потенціалу.

Отже, чітко спланований результат дій, доповнений на уроці математики розумовими і навчальними умовами, за допомогою яких можна досягти певної поставленої мети, створюють психологічний клімат взаємодії «учитель-учень» у процесі навчального пізнання. А сам процес пізнання починає набувати рис того широкого педагогічного процесу, який, за висловом С. Л. Рубінштейна, «формує особистість дитини, що розвивається, по мірі того, як педагог керує діяльністю дитини, а не підмінює її».

Список використаних джерел

1. Обухівська А. Формування елементарних математичних уявлень у дітей під час підготовки до школи // Початкова школа. – 2003. – №5, 38с.
2. Хмара Т. М. Навчання учнів математичної мови: Методичний посібник. / Т. М. Хмара. - К., 1985р.- 85 с.
3. Щукина Г. И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов/ Г. И. Щукина-М: Просвещение, 1979. -160с.